

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 - Adran 6

Adroddiad ar Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau 2019

Cyngor Cymuned Dolbenmaen

Cyflwyniad a'r Cyd-destun

Mae'r ardal a wasanaethir gan Gyngor Cymuned Dolbenmaen yn cynnwys Bryncir, Garndolbenmaen, Golan, Penmorfa, Prenteg a Phentrefelin.

Poblogaeth o 1,009 (Cyfrifiad 2021) sydd gan ardal Dolbenmaen ac mae'n ymestyn dros 8,609 hectar. Y praesept ar gyfer 2023 – 2024 yw £18,000.

Mae'r gwasanaethau canlynol sy'n cael eu darparu gan y Cyngor yn cael effaith ar fioamrywiaeth:

- Cyfrifoldeb am dorri gwair mewn 5 Mynwent.
- Torri gwair 18 o lwybrau cyhoeddus sy'n cael ei defnyddio'n gyson.
- Torri gwair Cae Chware Penmorfa.

Adroddiad Gweithredu

Camau gweithredu i:		Wedi eu monitro gan:
-cynnwys bioamrywiaeth o fewn llunio penderfyniadau a chaffael	Wedi rhoi sylw i fioamrywiaeth wrth ystyried ceisiadau cynllunio (gwrthwynebu cais amlinellol i godi tŷ er mwyn gwarchod coed ar y safle.	Wedi dangos yr ystyriwyd bioamrywiaeth wrth benderfynu ceisiadau cynllunio.
-codi ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth a'i bwysigrwydd	Cefnogi'r gwaith mae'r Pwyllgor Cae Chwarae Penmorfa yn ei wneud i ddatblygu'r ardal chwarae a'r ardd gymunedol.	Cyfarfodydd y Cyngor
-diogelu y prif rywogaethau a'r cynefinoedd	Hysbysu asiantaethau megis Cyfoeth Naturiol Cymru a'r Parc Cenedlaethol o dyfiant rhywogaethau ymledol mewn ardaloedd cadwraeth arbennig.	Cofnodion y Cyngor.
-adfer a chreu cynefinoedd a rhwydweithiau ecolegol cydnerth	Newid trefniadau torri gwair y Mynwentydd (Mai i Hydref) er mwyn annog blodau gwyllt a phlanigion eraill sy'n denu peillwyr, yn ogystal â darparu lloches ar gyfer mamaliaid ac ymlusgiaid bach.	Pwyllgor Mynwentydd

	<p>Llwyddwyd i gael pecyn cychwynnol gan Cadwch Cymru'n Daclus i greu lleoedd lleol ar gyfer natur. Derbyniwyd pecyn gardd ffrwythau i blannu yng Nghae Chwarae Penmorfa. Mae hyn yn fuddiol i bryfed sy'n peillio.</p> <p>Derbyniwyd Grant Cyfalaf Chwarae Llywodraeth Cymru ar gyfer offer chwarae.</p> <p>Derbyniwyd grant gan Parc Cenedlaethol Eryri o dan Adran 39 o'r Ddeddf Bywyd Gwylt a Chefn Gwlad 1989. Defnyddiwyd yr arian i greu ardd gymunedol gyda gwelyau ar gyfer tyfu llysiau, twnnel poly, biniau compost, offer garddio.</p> <p>Mae'r ardd yn rhoi cyfle i drigolion lleol i dyfu llysiau. Mae'r ardal yn cael ei ddefnyddio ar gyfer cynnal gweithgareddau cymunedol ac yn cael effaith cadarnhaol ar iechyd a llesiant.</p> <p>Toriadau gwair yn cael eu casglu a'i roi ar domen compost.</p> <p>Ar gais trigolion lleol, mae 3 rhosyn Jac Ystymllun wedi cael eu prynu. Rhoddwyd 2 naill ochor i fainc yng nghanol pentref Pentrefelin a un wrth mynedfa stâd Bryn Tyddyn. Gobeithir y bydd yn fan i fobl cymdeithasu yn yr awyr agored.</p>	Cyfarfodydd Cyngor Cymuned
<p>-mynd i'r afael ag elfennau negyddol: lleihau llygredd e.e. defnyddio atebion yn seiliedig ar natur, mynd i'r afael â rhywogaethau goresgynnol</p>	<p>Prynir deunyddiau swyddfa yn lleol.</p> <p>Cyfrannu'n ariannol –</p> <ul style="list-style-type: none"> • I drin canclwm Japan yng nghae Chwarae Penmorfa dros gyfnod o 3 blynedd. • Trin coed onnen wedi eu heintio. 	Cyfarfodydd Cyngor Cymuned
<p>-defnyddio gwella a rhannu tystiolaeth</p>		
<p>-cefnogi capasiti ac/neu sefydliadau eraill</p>	<p>Cydweithio gyda Phwyllgor Cae Chwarae Penmorfa.</p> <p>Byddai'r Cyngor Cymuned yn ystyried rhoi rhodd ariannol i unrhyw grŵp gwirfoddol sy'n cael ei sefydlu ar gyfer, er enghraifft, casglu sbwriel.</p>	

Arolwg o ddyletswydd Adran 6

Beth sydd wedi gweithio'n dda?

Ers torri gwair Cae Chwarae Penmorfa yn rheolaidd, mae mwy o ddefnydd yn cael ei wneud o'r safle gan y trigolion lleol.

Datblygiadau Cae Chwarae Penmorfa yn llwyddo i ddod â phobl ynghyd.

Rhwystrau

Derbyniwyd cwynion gan ymwelwyr i un o'r Mynwentydd fod y gwair angen ei dorri.

Gobaith y Cyngor Cymuned oedd datblygu lle ar gyfer natur wrth fynedfa stâd Bryn Tyddyn ym Mhentrefelin. Aflwyddiannus fu ymdrech y Cyngor Cymuned i ddod o hyd i berchennog y darn o dir.

Newidiadau

Cynnal trafodaethau gyda Phwyllgor y Cae Chwarae i glustnodi ardal yn y cae i greu gardd gwylt.

Sut a phryd fydd y ddyletswydd Adran 6 yn cael ei monitro a'r cynllun Adran 6 wedi'i adolygu?

Bydd y ddyletswydd yn cael ei monitro drwy'r Pwyllgor Cyllid a Llywodraethiant neu trwy'r archwiliadau arferol. Bydd y Cynllun Adran 6 yn cael ei adolygu yn ngoleuni'r dystiolaeth neu wybodaeth arall a wneir ar gael i'r Cyngor. Ar adeg cyhoeddi'r adroddiad, nid oedd dyddiad penodol wedi ei bennu.

Cymeradwywyd gan y Cyngor Cymuned ar yr **2il o Fawrth, 2023**.